

Роз'яснення щодо норм спецзакону про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом

24 лютого 2022 р. Росія здійснила збройну агресію проти України. У результаті до Польщі прибуло вже 1,5 млн осіб, які шукають притулку і допомоги. У зв'язку з ухваленням *Закону про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави* 12 березня 2022 р. (Вісник законодавства «Дзєннік Устав» 2022 р., позиція 583), надаємо інформацію щодо нових норм обом сторонам – як біженцям, так і полякам, які їм допомагають.

Нові механізми набрали чинності з дня опублікування у Віснику законодавства РП «Дзєннік Устав» 12 березня 2022 р. і мають зворотну дію в часі– діють з 24 лютого 2022 р.

ДЛЯ БІЖЕНЦІВ

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ

Якщо ви перетнули кордон 24 лютого 2022 року або пізніше, ваше перебування в Польщі є легальним вже після реєстрації Прикордонною вартою РП на кордоні (штамп у паспорті) протягом 18 місяців з можливістю продовження, це стосується також ваших малолітніх дітей і вашого чоловіка чи дружини, навіть якщо вони не громадяни України.

Немає необхідності ще десь додатково реєструватися – на підставі штампа ваше перебування в Польщі є законним протягом 18 місяців, рахуючи з 24 лютого 2022 р.

Якщо ви не були зареєстровані при в'їзді на територію Польщі, слід зареєструвати ваше перебування в Польщі, подавши заяву до Головного коменданта Прикордонної варти РП. Таку заяву треба подати не пізніше ніж протягом 60 днів з моменту в'їзду до Польщі.

Якщо ви перетнули кордон до 24 лютого 2022 р і ваше перебування на території Польщі вважається або вважалося легальним, **вам нададуть одноразовий дозвіл на тимчасове проживання на наступні 3 роки з моменту такого рішення.**

Після 9 місяців легального перебування в Польщі ви зможете звернутися з заявою про отримання дозволу на тимчасове проживання на території РП на період 3 років.

Якщо останній день вашого періоду перебування на території РП на підставі національної візи припадає на період після 24 лютого 2022 р., період перебування на підставі цієї візи та строк дії цієї візи продовжується **до 31 грудня 2022 р.**

Під час перебування в Польщі на підставі вашої заяви, поданої в будь-який орган гміни, ви отримаєте номер PESEL і довірений профіль (profil zaufany). Вашу найважливішу ідентифікаційну інформацію буде внесено до мобільного застосунку mObywatel, до якого у вас буде індивідуальний доступ.

ПЕРЕКЛАД ДОКУМЕНТІВ

Як заява про отримання номера PESEL, так і документ підтвердження створення довіреного профіля (profilu zaufanego) доступні на зразку українською і польською мовами, вони також можуть бути складені іншими мовами.

Немає обов'язку складати заяву польською мовою або іншою, якої ви не знаєте, – до даних, що містяться в заяві про отримання номера PESEL, застосовується спосіб транслітерації, передбачений у п. 2 ст. 14 Закону від 25 листопада 2004 р. про професію присяжного перекладача.

МОЖЛИВОСТІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Якщо ви не можете працювати або не знайшли роботу в Польщі, ви можете зареєструватися в управлінні гміни (urządzie gminy) як безробітна особа.

Якщо ви можете працювати, вам надається вільний доступ до ринку праці. Роботодавець зобов'язаний повідомити про вас у відповідний державний центр зайнятості (urząd pracy) протягом 14 днів з моменту працевлаштування. На території РП ви можете також займатися господарською (підприємницькою) діяльністю – на таких же засадах, що й громадяни Польщі. Єдина умова – ви повинні отримати номер PESEL.

Якщо ви шукаєте роботу, ви можете скористатися послугами посередництва у працевлаштуванні, професійного консультування та навчальними курсами – на таких же засадах, що й громадяни Польщі.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Під час перебування в Польщі ви отримаєте загальний доступ до медичних послуг та право на безкоштовну психологічну допомогу.

Національний фонд охорони здоров'я (Narodowy Fundusz Zdrowia) заплатить за всі медичні послуги, які надаватимуться громадянам України у державній службі охорони здоров'я. Фінансування цих послуг гарантуватиметься з державного бюджету.

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА

Як громадянин України, який легально перебуває на території РП, ви маєте право на одноразову грошову допомогу в розмірі 300 злотих (на 1 особу). Ці кошти ви можете витратити на ваш розсуд на своє утримання.

Як громадянин України під час перебування в Польщі до кінця 2022 року ви будете звільнені з обов'язку сплати податку на доходи (PIT). Ви матимете також право на деякі види фінансової допомоги: сімейний капітал на виховання дитини (rodzinny kapitał opiekuńczy), допомогу на виховання дитини (świadczenie wychowawcze), «Добрий старт» та сімейну допомогу (świadczenia rodzinne).

Надаватиметься також допомога у формі продовольчих пакунків або харчування в рамках операційної програми «Продовольча допомога 2014–2020», що фінансується з коштів Європейського фонду допомоги найбільш нужденним.

ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ

Під час перебування в Польщі ви зможете продовжувати навчання у польських вищих навчальних закладах та отримувати соціальні стипендії. Українські вчителі і викладачі матимуть полегшений доступ до праці за своєю професією на території РП.

ДЛЯ ТИХ, ХТО ДОПОМАГАЄ

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ

Якщо біженець перетнув кордон 24 лютого 2022 року або пізніше, його перебування в Польщі є легальним після реєстрації службовцями Прикордонної варти РП на кордоні (штамп у паспорті) протягом 18 місяців з можливістю продовження, це стосується також його малолітніх дітей і чоловіка чи дружини, навіть якщо вони не є громадянами Польщі.

Немає необхідності ще десь додатково реєструвати біженця – на підставі штампа його перебування є легальним протягом 18 місяців, починаючи з 24 лютого 2022 р.

Якщо біженець не був зареєстрований при в'їзді на територію Польщі, його перебування буде зареєстровано на підставі його заяви, поданої до Головного коменданта Прикордонної варти. Таку заяву треба подати не пізніше ніж протягом 60 днів з моменту в'їзду до Польщі.

Після 9 місяців легального перебування в Польщі біженець зможе звернутися з заявою про отримання дозволу на тимчасове проживання на території РП на період 3 років.

Під час перебування в Польщі на підставі заяви біженця він отримає номер PESEL і довірений профіль (profil zaufany). Найважливішу ідентифікаційну інформацію про нього буде внесено до мобільного застосунку mObywatel, до якого у біженця буде індивідуальний доступ.

ПЕРЕКЛАД ДОКУМЕНТІВ

Як заява про отримання номера PESEL, так і документ підтвердження створення довіреного профіля (profilu zaufanego) доступні на зразку українською і польською мовами, а також можуть бути складені іншими мовами.

Заяву можна скласти, серед іншого, польською мовою – до даних, які містяться в заяві про отримання номера PESEL, застосовується спосіб транслітерації, передбачений у п. 2 ст. 14 Закону від 25 листопада 2004 р. про професію присяжного перекладача.

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА

Якщо ви надаєте допомогу для забезпечення проживання і харчування громадян України, які втікають від війни, ви зможете отримати фінансову допомогу на підставі договору, укладеного з вашою гміною. Така допомога може виплачуватися протягом 60 днів, а її розмір буде визначено в постанові Ради Міністрів. Передбачається, що це буде сума 40 злотих на день, тобто близько 1200 злотих на місяць. На таку допомогу не поширюватиметься обов'язок сплати податку. Зразок заяви про тримання допомоги буде визначено в постанові міністра, відповідального за питання публічної адміністрації.

ПІЛЬГИ ПРИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ

Українці, перебування яких в Польщі буде легалізовано на підставі Спецзакону або Закону про іноземців, можуть працювати в Польщі без необхідності отримання дозволу на роботу. Щоб скористатися такою можливістю, роботодавець повинен протягом 14 днів повідомити через сайт praca.gov.pl відповідний державний центр зайнятості про працевлаштування іноземця.

Громадяни України можуть також вести підприємницьку діяльність на території РП– на таких же засадах, що й громадяни Польщі. Єдина умова – отримання номера PESEL.